

Utdanning nr. 9 hadde fortjent større oppmerksomhet. Han påpeker at flere skoler har satt stressmestring, mindfulness og yoga på timeplanen for å hjelpe elevene ut av stress, prøveangst og depresjon, og hevder at det er feil medisin. Det kan gi ungdom falske forhåpninger. Lykkes man ikke, blir det nok et nederlag, mener Lauvdal.

Jeg tror han har rett. Jeg er skeptisk til alle former for meditasjonsteknikker, særlig transcendentale meditasjon. Den gode følelsen noen kjenner i startfasen, kan i verste fall gå over i en fase av mørke og tomhet, og føre til mentale forstyrrelser. En studie den svenske legen Bo G. Johnson har gjort, peker på det.

system av konsentrasjonsøvelser som skal bringe utøveren i en «mystisk forbindelse med guddommen». Hinduismen er sjelen i yoga. Det finnes ingen nøytrale teknikker i yoga, hevder professor Johannes Aagaard ved universitetet i Århus. Så her er det grunn til å advare.

Hvis vi med meditasjon tenker oss å sitte inne på vidda en sommerdag og nyte stillheten, da er jeg med. Jeg tror også at bønn og meditasjon i en kristen kontekst er noe helt annet og langt mer positivt for mange enn mindfulness og yoga.

Halvard Lars Udnesseter

Den gode følelsen ved meditasjon kan i verste fall gå over i mørke og tomhet, mener innsenderen. ILL. FOTO ALICE CAMPOS MAGALHAES/FREEIMAGES.COM

Språk

Vil vi at ungane skal lære eller at læring skal skje?

I Kunnskapsløftet kan vi lesa at «Læring skjer i alle livets situasjoner», og same uttrykksmåte er no veldig utbreidd i pedagogisk litteratur og i artiklar og kommentarar på internett: «Vi trenger mer kunnskap om hvordan læring skjer», «læring skjer gjennom bruk av språk og deltakelse i sosial praksis», «Læring skjer ved at det nye forstås utfra det kjente», osv.

Denne språkbruken er uheldig på to måtar som heng nært saman. For det fyrste er han substantivisk. I staden for å uttrykke seg med verb, lagar ein eit substantiv av verbet og knyter så eit hjelpeverb til det for å oppnå den verbfunksjonen ein har fjerna. I det norske språksamfunnet har det lenge vore brei semje om at vi bør unngå dette, og no prøver tekstprogrammet mitt å få meg til å unngå det også på engelsk. Årsaka er funksjonell: Å seia «læring skjer» i staden for «lærer» er keiveleg og klønut.

Denne uttrykksmåten er uheldig også ut frå

ideala vi held oss med i læreryrket og pedagogikken. Når vi brukar passivkonstruksjonen «læring skjer», så skaper vi avstand, instrumentell kjølighet. «Læring skjer» høyrer ut som noko som går føre seg i tomrom, utan at menneske er involverte. Det berre «skjer», som i eit datasystem eller ein kjemisk prosess.

Men, som vi alle veit: Skal undervisning lukkast, så krev det at menneske involverer seg aktivt og personleg. Undervisning er møte mellom menneske, der læraren brukar av sitt eige, sårbare eg til å skapa samspel med andre menneske (ofte små). Gjennom desse møta og dette samspelet prøver vi å hjelpe andre til å utvikle seg, utvide seg sjølve, overskride seg sjølve, til steg for steg å bli andre menneske, rikare menneske. Burde vi ikkje uttrykke oss på ein måte som får med dette menneskelege aspektet? Er det ikkje til og med viktig at vi gjer det?

Populariteten til «læring skjer» har kome sam-

tidig med mykje meir snakk om «læring» enn før. Der ein før konstaterste: «Dette er lærerikt» eller: «Dette lærer ungane mykje av», seier ein no ofte: «Det er mykje (god) læring i dette» (o.l.). Slik eg opplever det, skaper også denne språkbruken substantivisk avstand til den menneskelege prosessen vi prøver å få til. Og når ein no ofte «planlegg læring» der ein før planla undervisning, så stussar eg. Er ikkje dette hybrid? Kan vi planleggja at andre menneske skal endre seg? Undervisning kan vi planleggja, og så kan vi håpe å lukkast med undervisninga, slik at elevane lærer. Vi kan til og med håpe at dei lærer mykje.

Eldar Heide | Fyrsteamanuensis i norsk ved avdeling for lærarutdanning, Høgskolen i Bergen

utvalget

Unio støtter hovedbudskapet i Ludvigsen-utvalgets rapport. Mange av utvalgets vurderinger og forslag rundt fagfornyelse, flerfaglig kompetanse og dybdelæring vil avhenge av at det utvikles læreplaner som evner å ivareta de gode innholdene. Et slikt nytt læreplanarbeid må skje i tett dialog med utdanningssektoren.

«NOU 2015:8 Fremtidens skole» vektlegger fire kompetanseområder som må ligge til grunn for opplæringen: fagspesifikk kompetanse, generell kompetanse i å lære, kompetanse i å kommunisere, og kompetanse i å samhandle og delta og kompetanse i å utføre og skape. Videre foreslår utvalget at fagfornyelsen må ta utgangspunkt i tverrfaglige fagområder og de fire kompetanseområdene, og ikke bare enkelt fag.

Det er nye tanker og interessante anbefalinger utvalget kommer med. Samtidig ser vi at det vil være utfordrende å finne en god balanse mellom å bevare fagenes egenart på den ene siden, og å utvikle fagene innenfor et bredere fagområde på den andre siden. Her savner Unio en litt tydelig vurdering fra utvalget rundt hvordan denne balansen kan sikres.

Unio peker også på en del sentrale verdier som det legges vekt på i norsk skole i dag, og som vil være enda viktigere i framtidens skole. Et slikt utvalg av verdier, demokrati og sosial dialog er sentrale verdier, legger til rette for medarbeiderstyring og omstillingsevne. Likestilling er en sentral verdi, som også bidrar til å ta hele arbeidsstyrken i bruk.

Samtidig må skolens hovedoppgave være å utvikle faglig kunnskap, blant annet som basis for omstilling og samfunnstillit. Dette er ikke en mindre viktig med tanke på de fundamentale endringene som klimautfordringene krever.

Anders Folkestad | leder i Unio